

DU

627.4

.04

BUHR A

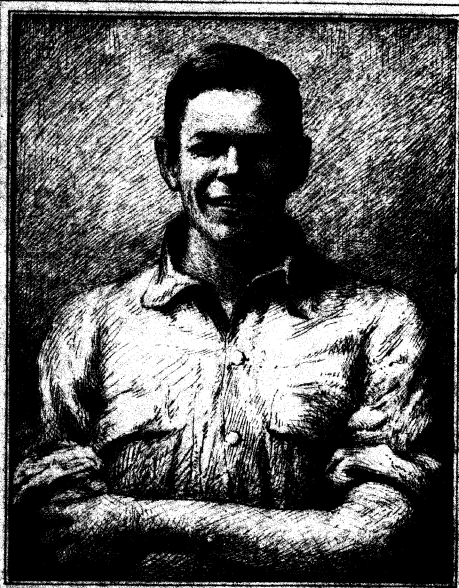
a39015

01811737

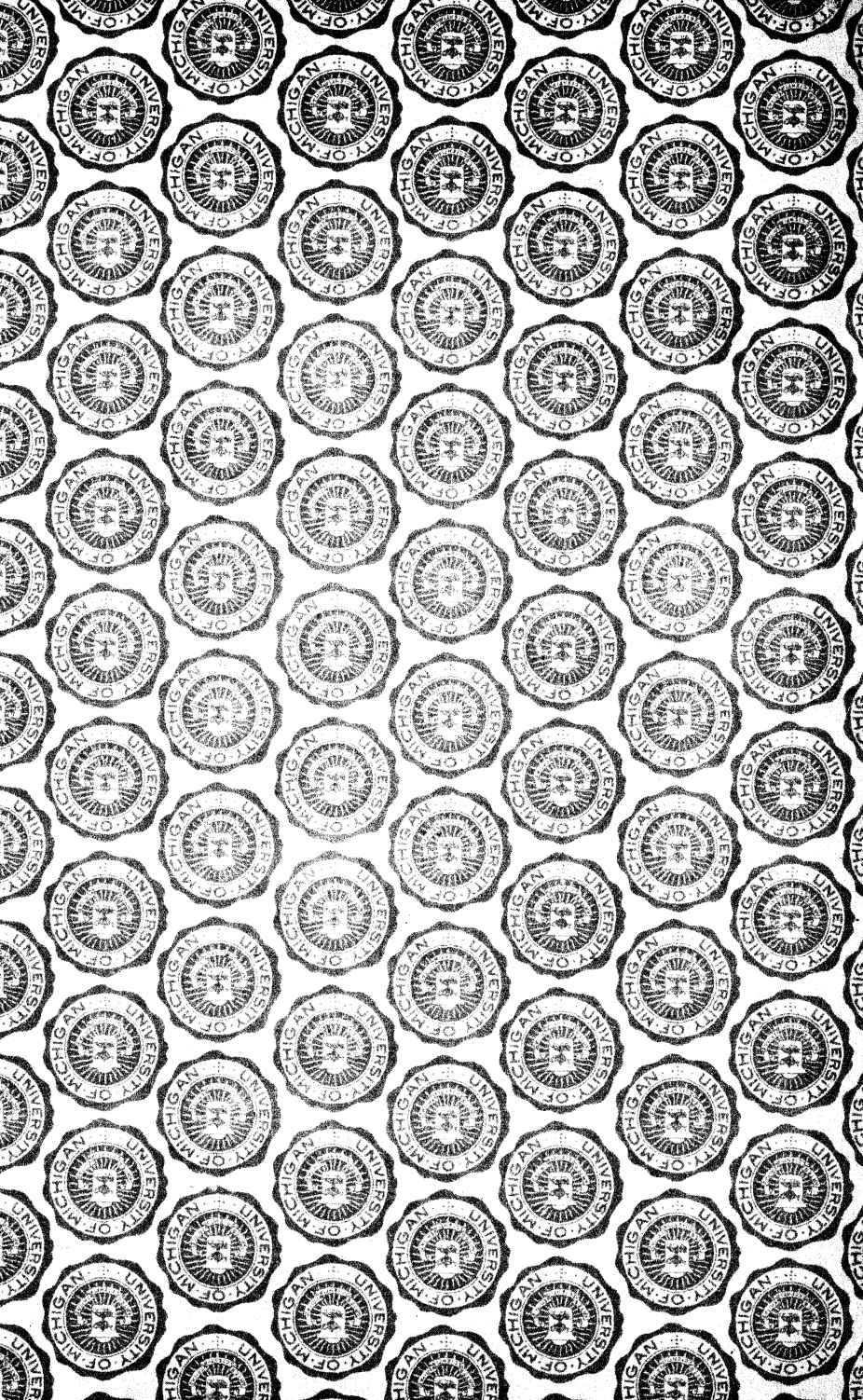

7b

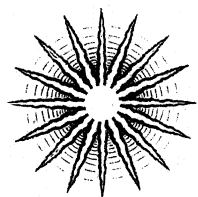

In Memory of
STEPHEN SPAULDING
1907 - 1925
CLASS of 1927
UNIVERSITY OF MICHIGAN

PHOTOGRAPH 1927

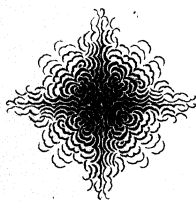
... have been
...
made by J. Metcalf

Truth about Amputations

KA OIAIO A PAU NO KA HOOHUI AINA

DU
627.4
.04

4

Na Ninau no na Hawaii E Noonoo Ai.

Na kumu o ka Hoololi ia ana ma Hawaii. HON. W. R. CASTLE.

Ka mea i manao ia no ka Hookahuli Aupuni.

HON. A. S. HARTWELL.

Na hemahema e pono ole ai o Hawaii ke noho

kuokoa ma keia hope aku. REV. S. E. BISHOP.

Pehea e kokua ai ka Hoohui aina i na Hawaii?

PRIN. W. B. OLESON.

Heaha la na mea e hana ia aku ana no na aina

Leialii? PROF. W. D. ALEXANDER.

Kamehameha III. a me Amerika. PRIN. W. B. OLESON.

Papa Kuhikuhi Manawa. C. J. LYONS.

I Aupuni Repubalika Kuokoa anei ko kakou?

HON. A. S. HARTWELL.

Na kela a me keia e hoomaopopo piha iloko o kona manao iho.

55687

Stephen Spaulding Mem. Coll.
Col. Mos. in Spaulding
Gift
12-29-31

NA KUMU O KA HOOLOLI IA ANA MA HAWAII.

—
1878-
NA W. R. CASTLE.

Aole he mea pohihihi ka hoomaopopo ana aku i na kumu o ka hoololi ia ana o ke Aupuni ma Hawaii nei.

Ina paha e ola ana na Kamehameha ina no ua hoomau ia no ke kulana o na hana, no ka mea, ua loa ka naauao i kela poe alii nui ka naauao me ka ike o keia wa, a aole hoi e nele ka ae i ua hiona o ka holomua. Ina no ua noho lakou ma ke ano a ka Moiwahine o Enelani e noho nei. Aole he aina noho ana demokaraka e aku elike'la me Enelani ma keia la. Ma ia wahi o na makaainana ka i noho rula a o ka Moiwahine hoi he kupa wale iho no.

Malia io no paha ua oi ae no ka naauao o na kanaka Hawaii maoli mamua o ko lakou poe hoahanau ili keokeo iloko o 1874, i ka wa a lakou i kue ino loa ai ia Kalakaua. Malia paha ua hoomanao mua no lakou he kue kona ohana i na haawina holomua a, aole hoi he mea no Hawaii e hanohano ai aka he kumu hoi e kau-o mai ai i na popilikia nui ma kekahi mau la aku mahope. Ina oia iho la ko lakou manao ana, alaila ua pololei lakou, no ka mea, ua ku akeakea ae o Kalakaua a me kona kaikuahine mahope mai ona ma ke alahele o ko Hawaii holomua; a o keia iho la ke kumu o na ino he nui a me na uluaoa ana no na makahiki he umi-kumamalua a oi i hala.

Oiai i ka wa a Kalakaua i hoao ai e loa hou iaia he mana oi ae nona iho oia iho la kona manawa i kaili aku ai i ka mana mai na makaainana aku. Ua ike na makaainana noonoo a pau i keia mau mea, a ua kue aku hoi lakou i kana mau

HC. 71

hoolala ana. O na kanaka e like me Pilipo ua ike i ke ano oia mau hana ana, a ua kue akea aku oia i ka Moi. Ua make-make lakou e ike aku i ko Hawaii hoonaauao hou ia ae, a e ike hoi na Hawaii i ka pulama ana i kela nona makamae o ka noho lanakila ana ma ka aoao o ka hoomalu maikai a me ke kue aku i na hana haumia, a e hoopolelei ae hoi i ka mana o ke Aupuni no ke kokua ana aku i kona poe makaainana; no ke kukulu ana ae me ka malama ana i na kula ao maikai; ka hana ana i na alanui e wehe ia ae ai i na aina o na wahi mamao; ke kapili ana i na alahaka a me na uwapo; kokaa ana i ka oihana mahiai mamuli o ka hookomo ana mai i na mea kanu hou me ka hoo-hoihoi ana i na hana mikiala hou. He makemake lakou e ike i ka mahелеhele ia o na aina Aupuni iloko o na mahinaai liili a e hoolilo ia me na kumukuai haahaa i na makaainana i kumu e loa hou ai he mau home hou a me ke kulana holomua mai o a o. Aole o Pilipo wale no aka he lehulehu ae no na poe kanaka maoli e ae i akenui i keia mau mea a pau a ke ake hou nei no i kela mau mea a ke mau nei no ko lakou kue ana i na hana hupo a ua Moi.

Aka, aole nae i naauao ka Moi. Ma kahi hoi o kona ku ana ma ke alahēle o na lōina holomua o ka manawa, ua hoao mai la oia e keakea mai i ka pii ana mai o ke kai o ka pomai-kai. Ua hoao oia e kukulu i mau mana mai iaia ae ka mea hoi a ke kanawai o ka aina i hooia ole mai ai. Ua hoao oia e hooko ia kona mau iini ma ka huipu ana aku me ka poe manaole i ka pono, a e hoohana aku hoi ia lakou i hooko ia ai kona mau makemake, a oiai hoi kela poe e noho ana maluna o na oihana me ka mana no ko lakou mau pono alunu pono iho, a aole hoi no ka pono o ka aina. Pela hoi kakou i ike ai ia Moreno he aea malihini hou loa i hoea mai a hoolilo ia i Kubina no ka Aha Kuhina.

O Kipikona hoi ua noho ma ka oihana Kuhina no kekahi manawa loihi, a he poe e ae no kekahi i hoonoho ia maluna o na oihana hilineai ia a mana hoi, ka poe nae i kuponono ole no ia mau kulana. Iloko oia manawa holookoa, ua kakali aku la na kanaka me ke kaunui aku o na manao. Ua hoao hoi ka Ahaolelo e loa na hana hoomaemae hooholomua hou o ke Aupuni, aka, iloko nae oia manawa holookoa me na loa nui o ke Aupuni, e pii mau ana ka aie, a, aole hoi i hoopomaikai ia ka aina mai keia mau hoolilo ia ana o ke dala a ka lehu-lehu. Ua kiola wale ia aku maluna o ke "Kaimiloa," me na hoohiwahiwa a me na ahaaina me na hana hupo e aku. Eia nae, aole he mau alanui i hana e hiki ai ke komo ia o waenakonu o ka aina, aole hoi he mau hana i hoala ia no ka hoopomaikai ana i na kanaka Hawaii ilihune. Ua kokua iho la no na poe mahiko ia lakou iho. Ua kapili a kukulu lakou me ka hana ana i na alanui, na alahaka a me na uwapo no ko lakou pono pono. Iloko hoi oia manawa, e komohia mau aku ana ke aupuni iloko o ka nenelu o ka poine i kela a me keia la. Ua komo mai hoi ka Moi e hokai iloko o na hana koho balota a mamuli o na hana kipe i hoomaopopo lea ia, ua lilo kaokoa ka hapanui o ka Ahaolelo o 1886 malalo o kekahi mau alakai hewa e ae. Ua hoopio ia o Pilipo, ke kanaka hoi ana e hiki ole ai ke ae mai e kokua i kana mau hana hewa. Na kela kau Ahaolelo i hoike mai i ka mea i manao ia aku e hana ia mai ana e Kalakaua ke lilo hoi malalo ona ka hookele kaokoa ana. Ua ukali ia hoi kela mea e kela aie nui i na poe Ene-lani ona aina, kela mau hoohilahila e pili ana i ka opiuma a me kekahi mau mea e ae oia ano like.

He mea hoohilahila ino loa kela maluna o Hawaii i ko Kalakaua hoao ana e kukulu i inoa maikai nona mamuli o ka lawe ana i kela Kipe a Aki he \$71,000. E lohe ana ke ao ho-

lookoa i kela mea a o ko kakou kulana maemae hoi ua kau-o ia ilalo o ka lepo. No keia mau mea i hoalaala ae i ke hoo-kahuli Aupuni o 1887, a oia hoi ke kumu i hoemi ia mai ai ka mana alii iloko o na pono a makaainana. O ke Kumukanawai o 1887, ua hanaia e loaai ia kakou he Aupuni e like me ko Enelani, he Aupuni Moi Kumukanawai. I kinohi ua ae mai la o Kalakaua, aka i ka wa ona i palaka ai i kona manao hopohopo ua hoomaka mai la oia e ohumu e kapae i ua Kumukanawai 'la. Ua komo pu no Liliuokalani iloko o keia hana. O kela mau hana a Wilikoki iloko o 1889, ua kaana ia a hoomaka ia ma kona hale ma Palama. He mau hana ohumu e ae no kekahi i hana ia. O ka lakou kumu wale no a pau o ka hookahuli i ke Kumukanawai, a e hoihoi hou mai i ka mana i lawe ia ae mai ka Moi ae. Ua puana ia ae ka mamala olelo, "O Hawaii no na Hawaii." Aka o ka mea nae i akenui ia, e hoopunihei i na kanaka malalo o ka leo hookuhihewa i mea e loaai hou ai i ka Moi kela mana palena ole, oia i o ka oiaio maoli he kaili ana ae ia i ko lakou mau kuleana pono. Ua hoomau mai la hoi o Liliuokalani ma ia alahele hookahi. Ua hoolala malu oia a hiki i ka wa ana i manao iho ai ua loaai iaia ka ikaika e kiola ae ai i ke kahua Kumukanawai oiaio o ko ka lehulehu mau pono. Ka hooholo ia ana o ka bila Opiuma, ka bila Loteri a me ke kapae ia ana ae o ka Aha Kuhina Wilikoki me Jones ma, oia hoi kekahi mau mabele oia mau hoolala ana.

Me ka ike ole o ua Moiwahine la oia i malalo o ka holomua ana o kela loteri, alaila, noho alii wale ana no oia oia i ka make-make o kela loteri, a e lilo hoi ka aina i kauwa paaua malalo o ka poai loteri a me opiuma. Ua ae aku oia e noho na kanaka ino maluna o na oihana a hiki i ka wa i uluahewa loa ae ai na hana haumia, aole hoi i malama pono ia na kanawai

a hiki i ka wa me he la e haulehia aku ana no'o Hawaii mamuli o kona kulana popopo maoli. A o ka hopena, ua hoao oia e hookahuli i ke Aupuni me ke kiola maoli ana ae no iaia iho. He mea hiki ole loa no ka hele ana a lanakila o kekahi hookahuli ana e like me kela. Aole he hoi hope ana no Hawaii, ke hele nei oia imua. Aole oia e ike hou ana i ke kukulu hou ia ana ae o ka noho'na poo o ka hoomana kii a me na hana hoopilikia a hookaumaha wale i na makaainana. E nee aku ana o Hawaii imua ma ke ano he aina kuokoa me ka malamalama, a o ke kumu oia, no ke ake o ka Moi a me kona poe paalalo hupo e loa mai na pomaikai ia lakou wale iho no, me ka hoao ana e akeakea ae i ka holomua ana mai a ka pomaikai, a no ia kumu i hoea mai ai o ka hookahuli Aupuni a kapae ae ia lakou ma kahi e.

— o —

KA MEA I MANAO IA NO KA HOOKAHULI AUPUNI.

HON. A. S. HARTWELL.

Ua hoolaha ae la kekahi mea haku manao hooakaka i kana buke i kapa ai "Moolelo o na Moo maloko o Irelani." Ma ka Mokuua mua o kana buke pensil e heluhelu ia ai: "Aohe no he moo maloko o Irelani."

Nolaila, ua loa ia'u ka manao e olelo ae, aole no he hookahuli Aupuni maoli i hanaia ma keia mua koke iho nei, oia hoi, ma ke ano maoli o ka poe nana i kukulu ke Aupuni Kuikawa e ku nei aole no lakou i hookahuli maoli i kekahi mana Aupuni i ku maoli i ke kanawai.

O ke kulana o na hana ma ka la 14 o Ianuari i hala ua like me keia: O ka Moi e noho ana maluna o kona kulana i loa mai a malalo mai hoi o ke Kumukanawai o 1887, a aole hoi mai kekahi kumu e ae, oiai aole oia no ka lalani a Moo-alii o Kamehameha mai ka poe hoi i noho Moi mamua o ke ku ana o kekahi Kumukanawai, ua kukala akea mai la oia e hoopuka i kana kuahaua me ke kapa iho i Kumukanawai no ka aina, me ka hoole ana i kana mea i hoohiki mua ai e malama a e hookele i ke Aupuni malalo o ke Kumukanawai ana i hoohiki mua ai. Ua kauoha aku la oia i kona mau Kuhina e kakau inoa mai malalo o keia kuahaua ana, a ua hoole mai la lakou aole e hooko aku, a ua holo kiki mai la hoi lakou mai ka Halealii mai i pakele ai ko lakou mau ola. Ia wa, ua kamailio ae la oia i ka lehulehu ua akeakea ia oia no ka hooko ana i kela mea ana i akenui ai, aka e hooko aku ana no nae ia mahope koke mai.

O ke ano maoli o keia mea ua nele ka aina i ke poo alakai Kumukanawai ole, oia hoi, ka Moi, a i ole, he mana Aupuni i ku maoli i ke kanawai.

I kela wa, ua ili mai ka hana kupono na kela a me keia kataka e akenui ana e malama ia ka maluhia o ke ola a me na waiwai e kukulu koke ae i mana Aupuni. Ua malama ia he halawai makaaianana nui ma ka hale paikau, a ua hoomanaia he komite malama ola no ka hana ana i na mea a pau e malamaia ai ka maluhia. Ia wa, ua kukuluia, a ma ka la 17 o Ianuari ua kukalaia ae la keia Aupuni Kuikawa, a ma ia hana ana, ua akeakea ia na haunaele a me uluaoa.

He mea oiaio, ma ka Poakahi ae ua koiia aku ka Moiwahine i pau e kona Aha Kuhina e olelo ae oia aole oia e uhaki hou i ke Kumukanawai. Aka ua hahaki oia, a ua maopopo no i ka lehulehu ua paa kona mana o i kana mea i hoopuka

mua ai ma ka Poaono, a aole e nele kona uhaki ke loaia iaia he wa e hooko ai.

Mamua ae o ko'u hoike ana aku i na mea i manao ia no ke kukuluia ana o keia mana Aupuni e ku nei, e hoike e aku au i na mea ana i makemake ole ai.

1. Aole no ka hoonele ana i na Hawaii mai ko lakou mau aina aë, a i ole, no ko lakou mau waiwai lewa, a i ole, o kekahi paha o ko lakou mau kuleana.

2. Aole no ka haawi ana aku i na haole i kekahi mau pono i ole hoi e kaana pu ia aku i na Hawaii.

3. Aole no ka hooemi ana mai i ka mana a i ka hanohano o ka lahui, a i ole, no ka hoonele ana paha ia lakou me ko lakou inoa kilakila.

4. Aole no ka hookauwa aku i ka Lahui Hawaii, a i ole no ka hoihoi ana paha malalo o ka noho ana o na haole.

Ua hoomaopopoia mai au o ka mea i akenui ia mahope iho o ke kukuluia ana o keia Aupuni e ku nei oia no ka hoolawa pono ana i ke ano o ka malama ia ana o ka maluhia o ke ola a me ka waiwai, a e loaia pu hoi ona Aupuni maemae a ku paa, oia hoi, ina he mea hiki no ka hoohui ana aku i keia aina me ka Repubalika Nui o Amerika.

I ka wa e lilo o Hawaii i mahale no Amerika, alaila o hauoli ana oia iloko o na pomaikai a pau o kela aina, aole hoi e kuulalaia me na hooulu haunaele, a i ole, no ke kaili ia paha e kekahi mau lahui e aku, a he mea oiaio, oia maoli aku ana no ke ano ina e ulu ana kekahi kua nui ma Europe.

E loaia ana i na Hawaii a pau na kanawai kaulike a me na pono kaulike a pau o na kupa pono o Amerika.

Alaila, e loaia ana he mau manaolana hauoli no ka Lahui Hawaii, a no ka poe naauao o hoopono o keia lahui; e waiho ana imua o lakou na acao e loaia nui ai ia lakou na hana hoopomaikai a me ka noho kelakela ana i loaia ole ia lakou i na la i hala.

NA HEMAHEMA E PONO OLE AI O HAWAII KE NOHO KUOKOA MA KEIA HOPE AKU.

NA REV. S. E. BISHOP.

Ke manao nei kekahi poe aloha aina, o ka hoomau i ka noho kuokoa ana o ke Aupuni Hawaii, e like me ke au i hala, oia no ka aoao e hanohano ai a e pomaikai ai. Ma keia wehewehe ana e hoikeia kekahi mau kumu e maopopo a; ke kuhihewa o ua manao la. Nolaila, eia ka ninau mua:

No ke aha la e hiki ole ai ke Aupuni Kuokoa ma Hawaii nei ma keia hope aku?

1. Eia kekahi kumu nui. He lahui uuku loa o Hawaii, a ua hoopuniia e na aupuni nunui. Ke hele nei a mahuahua ke kalepa ana mai kekahi aina a i kekahi aina e pili ana i keia moana Pakipika laula. Ke moe la ma ka aoao hikina o Hawaii kela Panalaaui nui o Beritania o Canada. Aia no hoi o Amerika Huipuaia a o Mesiko aku. Aia no hoi na Aupuni o Amerika Waena, a o Peru, a o Kili aku. He mau Aupuni nunui keia. He ukuliilii wale no o Hawaii. E huli ae hoi kakou ma ka aoao komohana a e nana i na Panalaaui nui o Beritania ma Nu Zilani a me Auseteralia. E nana aku hoi i kela mau paemoku nunui o Inia Hikina. Aia no hoi ko Sepania mau moku Pilipina, o Manila ke poo; aia aku no hoi o Kina, ka lahui kelakela o ka lehulehu o na kanaka; aia no hoi o Iapanama ma ka akau aku, me ona 40 miliona kanaka. A o Rusia aku e hoomahua ana i kona mau kulanakauhale ma ke kae Pakipika.

Ea, ua hoopuniia o Hawaii e na lahui nui. He kunihi loa kona kulana mawaena o lakou. Ua like me kekahi keiki uuku e ku ana mawaena o na pu-a bipi he lehulehu ma kela aoao keia aoao. Oiai e noho laka ua poe bipi la, e pakele ana

ke keiki. Ina nae hoomaka ana na holoholona e hakaka o ka hehi koke ia no ia o kela keiki a make loa.

Ma ke au i hala, he uuku ke kalepa ana ma keia moana. Ke hele nei a mahuahua loa. Lehulehu na mokuahi nunui e ku pinepine nei ma keia awa o Kou, no ka mea, oia hookahi wale no ke awa ku moku kuonoono mawaena o ka hapa akau o keia moana Pakipika. Aohe liuliu e moku ana ka puali o Nicaagua e ke alawai, e komo wale mai ai na aumoku nunui o ka moana Atelanika a ku ma Honolulu; na mokuahi he lehulehu e hoopihia lanahu, e lawa ai ka moku a hiki i Kina a me Iapana. E lehulehu ana na lahui e aumeume ana a puni o Hawaii nei; aole no paha e nele ana na kaua ma keia muli aku; e hakaka ana kekahi lahui nui me kekahi lahui nui. Aole no paha e pakele ana o Hawaii liilii i ka behiia, a me ka hoopio wale ia o kekahi o na hoa kaua.

Ma keia mea ua maopopo, o ke au o ka malu ma keia moana Pakipika, ua aneane hala ae i hope. Ua komo kakou ma ke kae o ke au o ke kaua a me ke aumeume ana ma keia moana. Ke ikeia nei na mokukaua nui o Iapana, aole i ikeia maanei mamua; ua like o Hawaii me ka moku i kokoke i ka makani ino; ke eleele mai la na ao punohu; ua pono iaia e opeope i na pe'a. Pela hoi, he pono ia Hawaii e haalele i kela hele nanea ana o ke au i hala, a e hoopili aku i kekahi aupuni makamaka nui nana e hoopakele mai iaia. Ua pono i ua keiki liilii la e kau pu me kekahi pauiolo maluna o ka lio o hehi ia.

2. Eia ka lua o na kumu nui e hiki ole ai o Hawaii ke noho Kuokoa.

Na ke aumeume kuloko ana o na ano lahui okoa he lehulehu, nolaila, aole e hiki ana ke hoonohonohoia kekahi Aupuni Kuokoa nana e hoomalu pono ia lakou a pau ke ole i koo ia me ka mana nui mawaho mai.

Ke ike nei kakou a pau, eia no na Hawaii maoli he hapa-

kolu wale no lakou mawaena o na poe e ae. Eia no hoi ka poe Iapana, ua oi ko lakou poe kane i oo mamua o ko na Hāwāii. O na Pake hoi he umi-kumamalima tausani. O na Pukiki ua umikumamalua paha tausani ka heluna, a o na haole ili keokeo e ae ua ano like no hoi; o na hapa haole kekahi ua lehulehu; o keia mau lahui okoa he like ole ka manao, he okoa ka makemake, he okoa na olelo. Aole e lokahi ana lakou. Emoole paha e ulu mai na hihia a e hakaka ana kekahi lahui me kekahi.

He lawa anei ka ikaika o keia Aupuni Hawaii e hoomalu a e kinai i na kaula kuloko ke ole e koo ia e kekahi aupuni makamaka nui? Ua maopopo aole e lawa ana ko kakou ikaika kuloko, ke ulu mai na mokuahana o ia ano ma keia mua aku. Mamua iho nei ua maa na aoao a pau e noho malie ma ka imi waiwai a me ke ano oluolu karistiano, aole e hakaka. Me he mea la, ua hoomaka iho nei ka manao ohumuohu o ka poe Iapana e imi i na pono kivila i loa ole ia lakou. A pehea na lahui e ae? Owai kai ike i ka hopena? Ua maopopo, hookahi wale no aoao e maluhia ai, oia no ka noho malalo o ka malu ikaika loa o ko kakou makamaka nui, oia no o Amerika Huipuaia.

Ke ike nei kakou ano, eia no ke ano mokuahana ino e hele nei iwaena o ka aoao Hawaii a me ka aoao haole. He poino nui keia. He pono e kinai kokeia keia ahi wela o ka mokuahana, o hele ia a pau ka hale i ke ahi. Pehea la e pio ai keia ahi? Aia anei ma ka hoihoi ana i ke Aupuni Moi? Ua uluhua na haole i kela mea. Ua like kela hana me ka ninini ana i ka aila maluna o ke ahi. E aa nui ana a wela loa. E pio ananei keia mokuahana ma ke kukulu ana i Repubalika Kuokoa? I ko makou manao he mea ia e mahuahua loa ai ke aumeume ana a me ka hakaka ana o na aoao elua; a o ka poe Iapana a me ka poe Pake kekahi e komo pu ana iloko o ia paio ana.

Ea, eia no ko kakou mokupuni o Hawaii nei e kalewa ino ana mawaena o na kai kupikipikio o ka noho mokuahana. Aole anei e pono iaia e huli ae a e komo koke aku iloko o ke awa lulu o ka hoohui me ke Aupuni mana nui o Amerika Huipuaia? Malaila e loa like ai ia kakou a pau ka noho kaulike a me ka lanakila; a na ka mana nui a me ka lokomai-kai o kela Aupuni Huiia e hoomalu ai ia Hawaii nei, a pau keia mau pilikia nui e noho nei.

— o —

PEHEA E KOKUA AI KA HOOHUI AINA I NA KANAKA HAWAII?

NA W. B. OLESON, KUMU ALAKAI O KE KULA KAMEHAMEHA.

O ka hoohui aina ana aku me na Mokuaina Hui, he kumu ia e hooliloia ai o na Hawaii a pau i poe kupa no kela lahui nui a kaulana. He mea i kaena kahiko ia, "he kupa au no Roma;" aka, i keia la nae, aole he mea e ae a ke kanaka e haaheo ai mamua o ka hiki ana iaia ke i ae: "He kupa au no Amerika." E hiki ana i kela a me keia Hawaii ke puuan ae i kela mea i ka wa e hoea mai ai o ka hoohui aina.

Heaha la ke ano o ia mea he kupa no na Mokuaina Hui? O ke ano o ia mea, oia no kou lilo ana he hoa no kekahi o na lahui pookela loa o ke ao nei. O ke ano o ia, he makaainana pono i oe no kekahi lahui i kau ole loa ia e ke alina o ke pio mai kinohi mai; a i pulama a hoopakele mau hoi i ka mea nawaliwali, a i ku aku me ka hoopono imua na lahui lilihi loa e like me kona ku ana imua o na lahui nui a ikaika loa o ke ao nei; a i hoolanakila aku hoi i na kauwa kuapaa he eha miliona me ka hoolilo ana ia lakou i poe kupa Amerika; a i haawi aku hoi i ke kanaka ilihune i ke kuleana kaulike me ke kanaka waiwai e loa ai ka aina, ka noho ana ma ka oiha-

na, ka hŵoli ana i na pono a pau a me ka pulama ana a ke kanawai. O keia iho la na ano a pau e loa ana i na Hawaii i ka wa e lilo ai lakou i poe kupa no kela Repubalika nui.

O ke ano o ka hoohuiaina he hoomahuahua hou ana ae i na uku hana. Ua haawi mai ke Kuikahi Panailike i na Hawaii me na hana he nui a me na uku hana maikai. Na kela kuikahi i haawi mai i na Hawaii he mau hoopomaikai kakai-kahi oia ano hookahi no a na Mokuaina Hui e haawi aku ai i kona poe kupa a pau. E haawi mai ana ka hoohuiaina ia Hawaii i na pomaikai a pau a na Mokuaina Hui o Amerika e hiki ai ke haawi aku i kona poe kupa pono. Ka uku hana maikai a me na hana he nui wale malalo o ke Kuikahi Panailike, nolaila, o ke ano oia, he hoomahuahua ana ae i na uku hana, a me ka nui o na hana i ka wa e hoea mai ai o ka hoohuiaina. O ka paakiki o ka loa ana mai o ka hana a me ke kulana emi o na uku hana i keia wa ke kumu o ko kakou nele ana me na hoopomaikai ana o ke Kuikahi Panailike. Ina e haule ana ka hoohuiaina, alaila, e oi loa aku ana ka pilikia o na Hawaii, no ka mea, e oi loa iho ana ke emi o na hana mamua o ko keia wa ano, a e emi loa iho ana hoi na uku hana. O na Hawaii a pau e imi nei i ko lakou pono ma ka hana, ua maopopo no ia lakou o ka poe kanaka e kua nei i ka hoohuiaina aole ia o ka poe nana e hoolawa mai nei i na hana iloko nei o ka aina. Ua maopopo no i na Hawaii a pau e huli nei i ko lakou ola ma ka hana, he poe paeli banekurupa keia poe kua hoohuiaina, a he poe loio pololi, a he poe kalai Aupuni i hoohokai. Ina he makemake oe i ka hana a me ka uku hana a me na aina pono nou, alaila, e hooko koa ae ia oe iho a e haalele aku mai ka huipu ana me kela ano kanaka, a e hui pu mai iloko o na puali hoohuiaina.

O ke ano o ka hoohuiaina oia no ke kuokoa mau o Hawaii. He mea kuluma mau o ke kaena ana i ke kuokoa o keia aina. Aka, aole loa i loa ike ke kuokoa maoli ia Ha-

waii. Aole i loaa iki ka ikaika no ke keakea ana aku i kekahi lahui e aku e manao ana e kaili ae i keia mau mokupuni. He hookahi wa a Farani i lawe ae ai i na hale Aupuni maloko nei o Honolulu, me ke kauoha ana aku i ka Moi e uku aku i ka huina o \$20,000. He wa hoi mamua ua huki ae la o Enelani i kona hae ma kahi o ka hae Hawaii. I keia wa koke iho nei, ua welo ae ka hae Amerika maluna o ka Hale Aupuni. Iloko o keia mau mea, heaha la ka mea hiki ia Hawaii ke akeakea aku i na mea i hana ia? Ua hoolele pinepine ia mai na koa o na aumoku kuaa no ke akeakea ana i na hookahekoko, e like me ka manawa i koho ia ai o Kalakaua. Ua loa maui ia Hawaii na pulama ana a na mana lahui e aku, a o ka oi no nae ko na Mokuaina Hui o Amerika, a i nele hoi i ka ikaika no ke kokua ana iaia iho i ka wa e hoea ae ai o kekahi kumu e hoopoino mai ai i kona kuokoa. Heaha iho la ke ano oia kuokoa?

O ka hoohui ana aku me kela Repubalika nui, ka hoaloha oi loa i loaia Hawaii, he mea ia e hoolilo ai i keia aina he mahele no kekahi o na lahui oi kelakela loa o ke kuokoa ma ke ao nei. Oia ka loa mua ana iloko o kona moololo he kuokoa maoli o Hawaii, no ka mea, e lilo ana oia no kekahi lahui o 65,000,000 kanaka, a nona hoi na aumoku kuaa nui a me na loa laula i makaukau mau e pulama i kona poe makaainana. E alakai pono ia na lunaikelihala o kela a me keia Hawaii. E hoomanao iho i na pomaikai nui e loa mai ana ia Hawaii i ka wa e hoea mai ai ka hoohuiaina, nolaila, o kela a me keia Hawaii i aloha io maoli i kona aina, e hopu iho i keia pomaikai nui a e kokua hoi i ke kau-o ana mai i ka mea nana e lawe mai i ka mea oi kelakela loa o ka hanohano no Hawaii aloha mamua o na mea e ae i ikeia maloko o kona moololo.

HEAHA LA NA MEA E HANAIA AKU ANA NO NA AINA LEIALII ?

PROF. W. D. ALEXANDER, SURVEYOR-GENERAL.

O na Aina Leialii oia no na aina Kauikeaouli i hookaawale ai nona iho a me kona pae hooilina, i ka manawa ana i mahelehele ai i na aina o kona Aupuni mawaena ona iho, ua Alii a me na makaainana. Iloko o 1865, ua hooholo ia iho la e ka Ahahookolokolo Kiekia e ili mau aku keia mau aina maluna o na poe nana e noho ma ka noho Moi. Ua hooholo iho la hoi ka Ahaolelo he kanawai e hoala ana i Papa Komisina no ka hookele, a hooponopono ana i kela poe aina me ka papa loa ia aole e moraki, a hoolilo paha ia mau aina. Oiai aole hooilina o Kamehameha I. e ola nei, nolaila, ua lilo kela pae aina i ka lahui i keia manawa, oiai hoi, ua hookaawaleia e ka Ahaolelo no ke kokua ana i ka noho ana o ka Luna Hooko kiekie loa ma ka oihana.

Oiai hoi ua nalohia kela oihana, a ua lilo hoi i mea ole i keia wa, ua kaa kela poe aina iloko o ka mana o ke Aupuni.

O ka nui o na eka o na Aina Leialii he 900,000, ke hui pau ia, a oia hoi kekahi o na aina maikai loa maloko o keia Paemoku.

He lehulehu wale o lakou i hoolimalima ia aku me na auhau hoolimalima emi loa, a i ka manawa e pau ai o ka manawa o keia pae hoolimalima, e pii loa ae ana ka uku hoolimalima.

O ka loa mai keia pae aina mai ua oleloia he \$70,000 i ka makahiki, aka, he manawa pokole mai keia wa aku e mahua-hua loa ae ana maluna o ia huina.

He mea pono e pulama maku loa ia keia pae aina mai pa lima mai o ka poe alumu aina, a me ka poe hoomakaulii, a e haawi ia aku no ka pomaikai o na makaainana pono i Kauikeaouli. Ua hapai ia ae keia manao hoolala iloko o ka mahina

o Feberuari iho nei i hala, a ua lilo hoi, i mea makemake nui loa ia e ke Aupuni Kuikawa, a malia no paha o hooholo loa ia aku.

1. E haawi aku i kela a me keia poo o na ohana Hawaii a pela pu hoi i na poe koho balota Hawaii a pau ka poe hoi aole he mau ona aina i keia wa mai ka elima a iwakalua mau eka mailoko ae o na Aina Leialii.

2. O na kamaaina o kela a me keia aina ke loa a mua ke kuleana o ka wae mua ana, mamua hoi o na kanaka o kahi e mai.

3. E haawi ia aku ka palapala kuleana hoona i ka makaainana no kona wa e ola ana, a i kona mau hooilina mahope aku ona, me na kumu aole e hiki ke hooliloia, a morakiia no kekahi aie.

4. I ka manawa e nele ai kekahi o keia pae aina i ka noho ole ia e ka mea i hoona ia aku ai, a i kona agena a hooilina paha, alaila e hoi hou aku i ke Aupuni. Ua hanania kekahi manao hoolala o keia ano ma Olaa, Hawaii, a ke holomua loa nei.

O ka manao o keia mea oia no ka loa ana he home no kela a me keia ohana Hawaii, i hiki ole loa ke hooliloia mumuli o ka aie, a i hiki ole hoi ke kipaku ia lakou mailuna mai oia mau wahi. He oiaio, he poe mahiai maoli na kanaka Hawaii e like me ke ano o ko lakou poe makua mai. Ua kapa ia o Honolulu ka ilina kupapau o ko lakou lahui.

Ma ke ano he poe mahiai e waele a e kanu ana i na mea ulu ma ko lakou mau aina pono iho, e loa ana ia lakou ka noho ana hauoli loa ae, a me na ola kino oi loa ae o ka maikai. O keia iho la ke alahelo oiaio o ka "hooulu lahui."

O ka pii mahuahua ana ae o na haawina pomaikai e ukali mai ana mahope o ka hoohui aina, he kumu ia e hooihoi ai i ka poe mea ake noho a mahiai aina e kanu i ko lakou mau wahi me ke kope a me na kumulaau hua ai, a o ke kaana a ke

kaulike e kakoo ia na kupa o ka aina me na aina a me na home e ka Aupuni hou.

E loa ana ka hana i kela a me keia mea i ake nui i ka hana, a e like hoi me ka olelo a ka Baibala: "Ua hiki no ke moe iho malalo o kana kumu waina a laau piku pono, me ka mea ole nana oia e hoopilikia mai a hoomaka'ka'u mai paha iaia."

—o—

KAMEHAMEHA III. A ME AMERIKA.

NA W. B. OLESON.

Iloko o 1851, ua hooholoia keia olelo hooholo malalo iho iloko o na hale a elua.

E Hooholoia e na Alii a me ka Poeikohoia o ko Hawaii Paeaina i akoakoa iloko o ka Ahaolelo Kau Kanawai.

Oiai ma ka noonoo ana o keia hale, o ke koi a Farani he maopopo loa kona kupono ole a ua kua hoi i na kanawai o na Lahui a me ke Kuikahi, a o ke kumu hoi i koi ia eia ua kaulike ole loa me ke ano maoli o ke Aupuni Kuokoa o keia mau Paeaina; ina i hoopaakiki o Farani e hana ma ia alahela, alaila, he mea pono i ka Moi e hoopakele iaia iho a me kona Aupuni mai na hana ino mai, a mai na hoopilikia ana paha mamuli o kona waiho ana aku i keia Aupuni malalo o ka malu o kekahi Aupuni makamaka; a ina i nui loa mai keia pilikia e hiki ole ai ke hoakoakoa ia mai ka noho ana o ka Ahaolelo, alaila, e waiho ia aku no i ke Alii ka Moi me ke alakai ana a ka Aha Kuka Malu malalo o ia pilikia, no ke kuka ana no ka hanohano a me ka pakele ana o kona Aupuni,

i kulike ai me ka mana maikai o ke Alii ka Moi, a o kana mea e hana ai, ua mana kela maluna o ka lahui.

Hooholoia e na hale a elua o ka Ahaolelo o Iune 21, 1851.

WM. L. LEE.

Alakai o ka Hale o ka Porikohoia.

KEONI ANA,

Peresidena o ka Hale o na Alii.

Aponoia e ka Moi, Augate 4, 1851.

KAMEHAMEHA.

KEONI ANA.

Ua hoike keia Olelo Hooholo i ko Kamehameha III. ike ara aole no e hiki iaia ke hoopakele i kona Aupuni iho i ke kaa ana mai o kekahi lahui e mai, a o ka mea maikai loa nona a me kona poe makainana o ka haawi ana aku i na mokupuni malalo o ka hoomalu ana mai a kekahi lahui makamaka.

Iloko no oia makahiki hookahi, ua kakau inoa aku la ka Moi malalo o kekahi palapala i haawii iloko o ka lima o ke Komisina Amerika. Ma ke kua o kela palapala, ua kakau ia na mea penei:

Ua noi aku ka Moi i ke Kuhina o Amerika Huipua, i ka wa e hukiia ai o ka hae o Amerika Huipua maluna o Hawaii, alaila, oia kona wa e wehe ai i keia palapala, a hooko aku e like me ka mea i hoakakaia maloko. O keia palapala he haawi ana ia i ka mana Moi o keia mau mokupuni malalo o Amerika Huipua. Aole nae i hopu wale o Amerika i pomakai nona noloko o ko ke Alii pino, nolaila, ua hoihoi hou ia mai la no keia palapala i ka wa i pau ai o ka pilikia.

Ua hoike keia mau hana ana i ka hiki ole maoli no i keia mau mokupuni ke hoopakele iaia iho; a o ko lakou makamaka oi loa i ike ia ma kona moolelo oia no o Amerika Huipua; aole no hoi e ae iki ana o Amerika i kekahi lahui e aku e kaili i keia mau mokupuni, a nolaila, ma kekahi ano, no Amerika io no keia mau mokupuni i keia wa, a ua oi aku no hoi ka pono

i kela Aupuni e lawe aku ia Hawaii nei i keia wa oiai ka manawa kupono mamua o ka lilo ana o Hawaii nei i kahua kaula no ka poe lahui e ake ana e loa ka aina. Me ka maluhia, ua hiki no ke lilo keia lahui i mahele no kela lahui nui, oia no hoi kona hoaloha kokoke a oi loa o ka nohoana makamaka maikai, aka, auwe ka poe o Hawaii e apa wale ana no i keia haawina nui pomaikai a hoea e mai hoi na leo kupinai o ke kaula e wawalo ana ma kona mau awawa. Ua oi loa ae ko Kamehameha naauao mamua ae o ka poe alakai o na Hawaii i keia la. Ina oia maanei i keia wa, aole e nele kona hoahewa mai i ka poe nana e puhī nei i ka lepo iloko o na maka o na Hawaii a e hoao nei hoi e alakai hewa ia lakou mai ko lakou mau pomaikai ae.

— o —

O ka Pauku Hoololi XV. o ke Kumukanawai o Amerika Huipuia.

PAUKU 15. Mahele I. O ka pono koho o na kupa o Amerika Huipuia aole e hiki e hoole ia a hoopauia, a i ole, homiia iho paha e Amerika Huipuia, a i ole, e kekahi mokuaina paha ma ke ano o ka lahui, ka ili, a i ole ma kona kulana mua he kauwa paha.

— o —

PAPA KUHIKUHI MANAWA.

1893.

BY C. J. LYONS.

- Jan. 11. Hooholo loa ia ka Bila Lotari ma ka Ahaolelo.
 Jan. 12. Hoopauia ka Aha Kuhina, o G. Wilcox, Jones, Robinson a me Brown.
 Jan. 13. Komo mai ka Aha Kuhina hou o Parker, Peterson, Colburn a me Cornwell.
 Jan. 14. Kakauinoia ka Bila Lotari a me ka Bila Opiuma o

ka Moiwahine. Hoopau 'a Ahaolelo. Hoao ka Moiwahine e hoolaha kuahaua i ke Kumukanawai hou. Hoole na Kuhina. Hoi mai ka mokukaua Bosetona mai Hilo mai.

- Jan. 16. Halawai na halawai makaainana elua; ka halawai kua i ka Moiwahine ma Manamana; ka kalawai ma kona aoao ma Kuea Halealii. Hooleleia mai na koa Amerika o ka Boston i ke ahiahi, e hoomalu i ke kulanakauhale.
- Jan. 17. Kukuluaia ke Aupuni Kuikawa ma Aliiolani Hale me ka olelo kuahaua e hoopau ana i ka noha Moi o Liliuokalani. Hoohoia o S. B. Dole ka Peresidena Kuikawa.
- Jan. 18. Hoopauia na koa o ka Moiwahine, koe umikumamaono e kiai i kona maluhia. Hoi o Liliuokalani ma Wasinetona Hale. Aiaa ke Aupuni Kuikawa e ka hapanui o na Elele o na Aina e.
- Jan. 19. Holo aku ka mokuahi Claudine me na Elele Komisina, o Thurston, Castle, Carter, Wilder a me Marsden. Aeia ke Aupuni Kuikawa e na Elele o Beritania a me Iapana.
- Jan. 20. Hukiia ilalo ka Hae Kalaunu ma Wasinetona Hale, a hoopauia ka Hoailona Pai o ke Aupuni Moi ma na nupepa.
- Jan. 21. Kauohaia na Luna Aupuni a me ka poe lawelawe no ke Aupuni e hooiki malalo o ke Aupuni Kuikawa.
- Jan. 28. Hiki aku ka moku Claudine i Kapalakiko me na Elele Komisina.
- Feb. 1. Hoonohia ke ano hoomalu kuikawa o Amerika, a kauia ka Hae Amerika maluna o Aliiolani Hale i ka hora eiwa o kakahiaka, a kipu hooanohanoia e na moku kaua.

- Feb. 3. Ua kipu aloha ia ka hookipaia ana o Peresidena Dole ma ka moku kauhā Boston me na pu he 21. Hiki aku na Komisina ma Wasinetona, U. S. Hoo-holoia na olelo hoo-holo ma na Ahaolelo Mokuaina e hoopono ana i ka hoo-hui aina o Hawaii.
- Feb. 14. Kakauinoia e ka Peresidena Harrison a me na Komisina ke kuikahi hoo-hui aina.
- Feb. 15. Waihoia ke kuikahi imua o ka Aha Senate me ka palapala kokua a ka Peresidena.
- Feb. 20. Ku mai ka moku kauhā Beritania Garnet.
- Feb. 23. Ku mai ka moku kauhā Iapana o Naniva ma Honolulu.
- Feb. 24. Aha hookipa hoaloha ia Captain Wiltse ma ka Hale Mele.
- Mar. 4. Noho o Cleveland (Kuliv'una) ma ka noho Peresidena o Amerika Huipua.
- Mar. 8. Hiki aku o Kaiulani a me T. H. Davies ma Wasinetona.
- Mar. 9. Hoihoi mai o Kalivalana i ke kuikahi mai ka Aha Kenate aku.
- Mar. 14. Haalele ka moku kauhā Garnet ia Honolulu.
- Mar. 15. Hookohu o Peresidena Kalivalana ia James H. Blount i Komisina nana, e holo mai i Hawaii e ninau i na mea a pau e pili ana i ka hoo-hui aina. Holo koke mai oia i Kapalakiko a i Honolulu.
- Mar. 21. Kukuluaia ka Hui Hoo-hui Aina ma Honolulu. Halawai nui i ka po.
- Mar. 29. Hiki mai o Col. Blount Komisina ma Honolulu ma ka moku Aupuni o Rush.
- April 1. Hukiia ilalo ka Hae Amerika ma Aliiolani Hale. Hoi na koa Amerika ma ka moku kauhā Boston, a hoonoho hou ia na koa o ke Aupuni Kuikawa ma Aliiolani Hale.

I AUPUNI REPUBALIKA KUOKOA ANEI KO KAKOU ?

HON. A. S. HARTWELL.

Aole au e i aku ana he ninau akea keia; no ka mea, o ka hoohuiaina ko kakou puu oioina oiaio, a oia hoi ko kakou ake nui a me ka hua oiaio e hoea mai ana mamuli o keia mana Aupuni e ku nei o kakou. Aka, oia hoi ua nonoi ia mai au e hoakaka aku maluna o na hiohiona o ia mea he Aupuni Repubalika Kuokoa, nolaila, ke hooko nei au pela :

O Hawaii me kona heluna kanaka i aneane e hiki ma kahi o 100,000 ua uuku haalele loa kela e hiki ai no kekahi Repubalika Kuokoa. Ua loihi loa na kau o ko kakou noho hoo-pilihua wale ia ana, a aole hoi e emi iho ana kela mau hana hewa ma o ka Repubalika Kuokoa 'Ia malalo iho o ko ka noho ana Aupuni Moi. Oia hoi oi aku ka emi iho o ko kakoa heluna kanaka malalo iho o kekahi o na kulanakauhale o ka papa eha ma Amerika Huipuia, alaila, ma ke ano he Repubalika Kuokoa, he kumu ia e hoomau ia ai kakou he mea hoomaikeike nui ia, e like hoi me ke keiki uuku iloko o ka lolewawae a me ka pililakeke o kona kupunakane.

O na oihana lehulehu, na buro a me na oihana e ae, e like ana no ko lakou makemakeia no ke Aupuni Repubalika mana Kuokoa uuku a nui paha.

Oia hoi ma ke ano teritori a mokuaina paha, e hiki pono ana no o Hawaii me ona Kiaaina, a nona hoi na ukali a me na luna aha kuka i uku ole ia, a ua lawa pono hoi ia i ka malama ana i ka hanohano a me ka ihiihi i makemake ia.

Na ke Aupuni o Amerika Huipuia e hoolako mai i na uku o na Luna Dute, na Luna Leta, Loio Mokuaina a me ka Ilamuku. Aole hoi he mau keena oihana nui, Kuhina o ko na

Aina E, Kuhina Kalaiaina, Kuhina Waiwai a Loio Kuhina paha. O ka hooponopono ia ana o ia mau oihana a pau e hiki loa ana me ka maalahi ke lawelawe ia e na kakauolelo malalo o ke kauoha me ke kuhikuhi ana a ke Kiaaina a me ka Loio Mokuaina o Amerika Huipuaia.

He hookoe nui loa ana mai keia i ke dala, a pela pu hoi me na oihana nui lehulehu waiwai ole. Aole he Aupuni i oi aku ka hookaumaha wale ia me na oihana waiwai ole mamua aku o Aigupita, a hiki wale i ko Enelani lawe ana ae, akahi no a maikai ae, a ua ukali aku hoi o Hawaii mahope o kona meheu, nolaila, he mea hupo wale no ka hoomau ana aku pela.

Ma ke ano he Repubalika Kuokoa e lilo ana ia i palekaiko no ka poe ake oihana a me ka poe maalea. Aole o na kanaka Hawaii wale ke komo mai ana ma ke koho balota ana, aka, o na Iapana a me na Pake pu mai ana kekahi, a aole hoi e nele ke koi ikaika mai o na Aupuni o ia mau lahui no ia mea, a ua loa hoi ka ikaika i kela mau Aupuni e nele ole ai ke ko o kela koi. Oia hoi kekahi o na hana i kupono na Amerika Huipuaia me kona heluna kanaka malamalama he kanaono miliona e hakoko ai i ko maluna o na tausani kakai-kahi o na pake. He mea okoa loa, a he hopena okoa hoi ke loa mai ina na kanaka Hawaii a me na haole ili keokeo ma Hawaii nei e hui lokahi ae ana a kue aku i kela mana koho mai na kane kanaka makua mai o na pake o ka heluna like a oi aku paha. O ka hopena maoli nae e hoea mai ana, he Mana Hoomalu Enelani, Amerika, a i ole, he Panalaaupaha no Asia, aole hoi o kakou makemake i kekahi o ia mea.

Ua oleloia ae ua hiki no ke loa ia kakou na Pake limahana ma ke ano he Repubalika kuokoa, aka aole nae e loa ina e hoohui ia aku ana me Amerika Huipuaia. O ku mua ma ka

olelo ana ae i keia manao kua, ina hoi he manao, alaila he ku ole i ka maikai me ka hiehie mai kekahi Hawaii mai, a mai kekahi kanaka nele, a mai kekahi kanaka hana paha, ka poe hoi e kaukai ana i kona pomaikai mai na uku hana kiekie mai na uku hoolimalima kiekie paha o ka aina.

Aka aole kela he kua naauao mai ka aoao mai o ka poe waiwai a mai ka pono mai paha o ka poe mahiai.

He pulama mau o Amerika Huipua i kona poe hana aka-mai. I haule ka aoao Repubalika wahi a ka olelo, ua malama mailani loa ia aoao ia lakou. He wa no nae a kakou e ike aku ai i ka manawa a ke Demokarata e hoopili pu aku ai ia lakou i kuono. Aka, no na oihana mahiai ko a raiki paha, aole no he kanalua ana e pau ana no na ona oia mau mahinaai i ke kapae ia ma kahi e. He like no a like kela mau aoao kawai Aupuni ma Amerika Huipua i ka noii ana e maliu ia mai e na balota a ka poe mahiai.

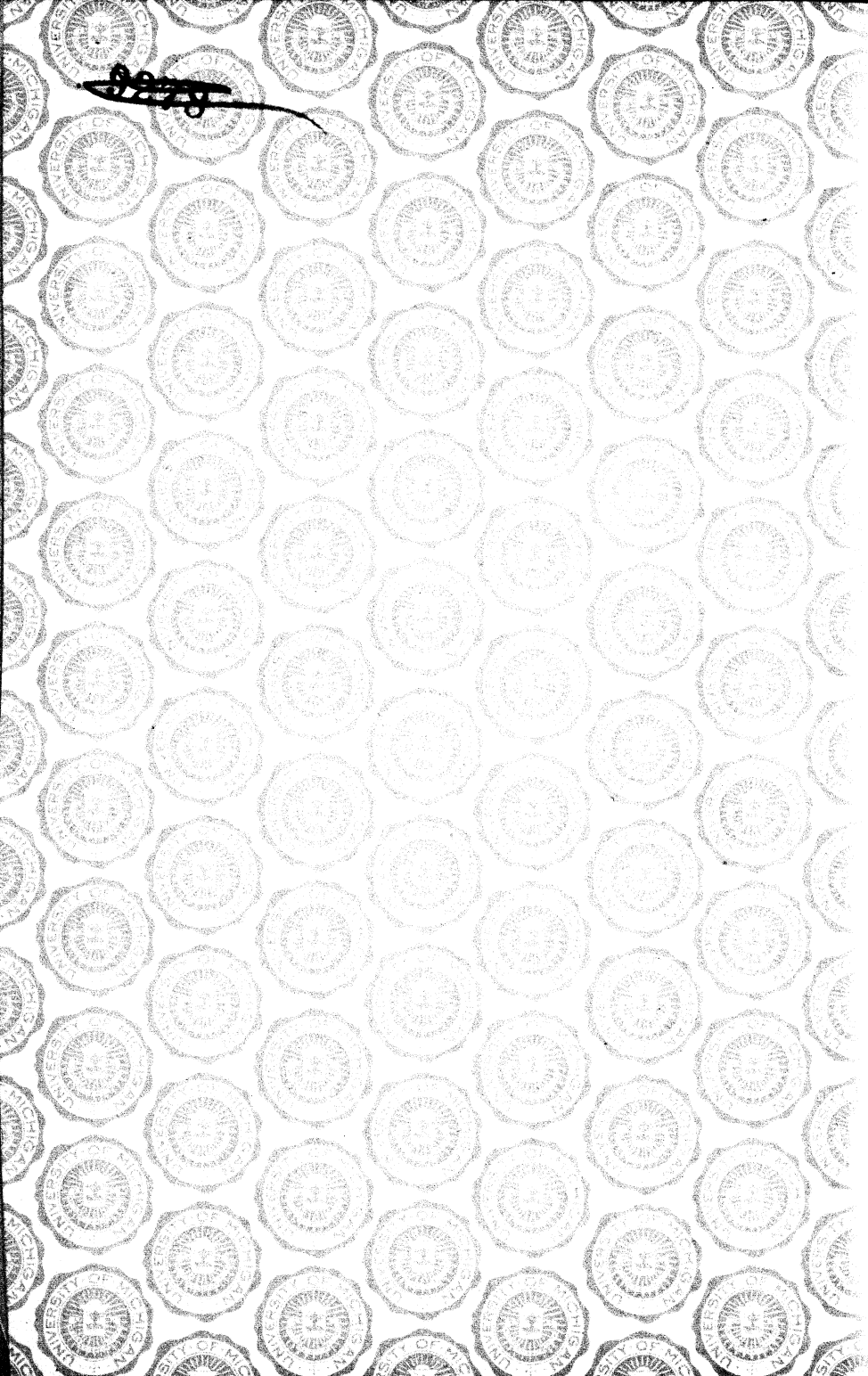
Ma ke ano hoohui aina e loa like ana i na hua o ka oihana mahiai ma Hawaii nei ka pulama ia ana, a ma na hiona like o ke poho me ka mea i loa i na wahi e aku o loko o Amerika Huipua.

Aka o ke kumu nae i akenui loa ia ai o ka hoohui aina a kua ia ai hoi i ke kulana Repubalika kuokoa maoli oia keia, o ke kulana kupaa, oni ole a ikaika o ke Aupuni o Amerika Huipua, e loa ana hoi ia Hawaii ka pomaikai nui o ka maluhia, holomua a me ka noho ana houoli, a oia hoi ma ke ano he Repubalika kuokoa e ulu mau ana na haunaele, kuae, mokuahana a me ke kulanalana mau, ke kumu hoi nana e akeakea aku i na hana hoohoihoi, a hookae-a a hoopau i ke komo ana mai o ke dala, a ma ia mea hoi, e kaa ai ka aina iloko o na lima o kekahi mana Europa a Asia paha ka mea o laua e makemake mai ana.

E hōea mai ʻana ka lako a nui a me ka māluhia a luakaha
iho maanei me ka hoohui aina.

O ke kaula a me ka hune na pōino a ke Aupuni Repubalika
Kuakoa.

Kuhmaia

J. B. [unclear]

BOUND

JUL 13 1992

**UNIV. OF MICH.
LIBRARY**

UNIVERSITY OF MICHIGAN

3 9015 02327 5996

